

Amerikansk Galopade

Fra tandpasta og bacon til bog- og bladtegning

af bladtegner Ib Ohlsson

Går man fra Grand Central Terminal ud på 42nd St. står man midt i New York. Der stod jeg en varm sommermorgen i august 1960. Jeg var en af syv til otte millioner i byen, men kendte ikke et øje. Jeg var på vej til Reinhold Publishing på 3rd Avenue for netop at gøre mit første bekendtskab der. Navn og adresse kom fra underdirektøren på Gjellerups Forlag i København. Han og kollegaen i New York havde år tidligere pyntet vinduer for Gyldendal, inden de forfremmedes til redaktionelt arbejde. Det var folk som kendte til faget. Specialet hos Reinhold var arkitektur og design. Spørgsmålet var nu om min mappes indhold af tegninger og omslag fra hjemlige forlag, emballager for Irma varer, annoncer for Høng oste og medicinalvarer fra Løvens Kemiske Fabriker og lignende blandet gods kunne åbne døre på Manhattan?

Mødet blev venligt med efterfølgende italiensk frokost. Redaktøren vidste, at der netop stod et ledigt tegnebord hos Walter Dorwin Teague Associates på Madison Avenue. En af hans bekendte var blevet træt af Greenwich Village og Teagues emballageafdeling og var flyttet til Libanon. Det kunne ikke passe bedre.

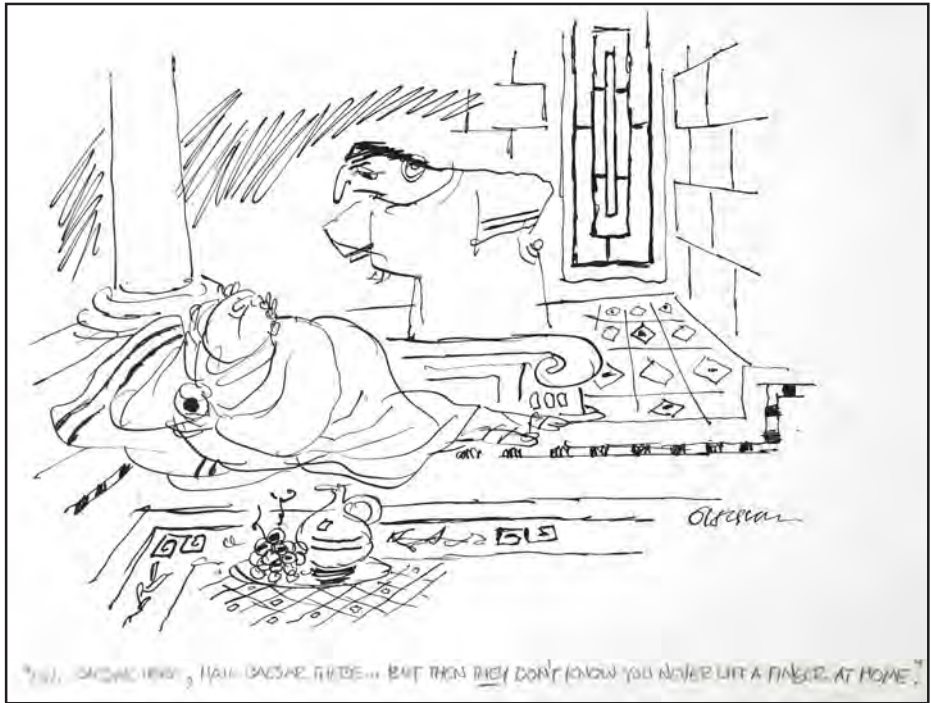
W.D.T., Raymond Loevy, Donald Deskey og et par lignende firmaer dannede kernen af de store designfirmaer, som tegnede og formgav for amerikansk industri fra tyverne og fremover. Teague senior,

allerede oppe i firserne, men frisk og ved hæfterne, kom stadig på hjørnekontoret et par gange om ugen. Han var kendt i faget for bil-design, Kodaks boxkameraer, bakkelitradioer og lignende, som nu kan beskues i designafdelingen på Museum of Modern Art. De store kunder, da jeg viste mig på scenen, var blandt andre Boeing Aircraft – vi har alle siddet i jumbojets med Teague interiører – og Procter & Gamble, hvis konsumvarer skyller over jordkloden som en tsunami. Det var tsunamis grafik jeg skulle blive medskyldig i over det næste ni til ti måneder, men først skulle jeg naturligvis hyres. Personalechefen og topbananen i den grafiske afdeling var udmærket tilfreds med det danske arbejde, så hvis ellers Miss McCarthy (ikke i familie med senatoren af samme navn) og hendes overordnede i Washington, D.C. ikke fandt beskæmmende nyt om mig i arkiverne, ja så kunne jeg få min gang på niende etage, 415 Madison Avenue, New York City.

Washington, D.C. — hvad var der los? W.D.T. kamouflerede krigsskibe i anden verdenskrig og fik stadigvæk kontrakter på arbejde for flåden. Ovennævnte Miss McC. var, om man så må sige, del af besætningen og viste sig på præsidentens fødselsdag og lignende mærkedage, i drabelig uniform, ordens- og guldsnorsbehængt og med stram mine.

Der var både ingeniøraftdeling, formgivningsafdeling, arkitektur/udstillingsdesign etc., altså nok, som en tilløber kunne stikke sin næse i, og alt sammen på samme etage, nemt tilgængeligt. Der måtte checkes, kikkedes efter ...

Der gik nu ikke mange uger før Missen meddelte, at Københavneren slet ikke var udsendt af Moskva, men blot var rejse- og eventyrlysten og kunne ansættes til \$ 120,00 ugentlig. Det blev senere til fyr-

„Hail Caesar here, hail Caesar there ... but then they don't know you never lift a finger at home“. Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

stelige \$ 125,00, da det viste sig, at både indsatsen på Kai Richs tegnestue, de mange aftentimer med Kjeld Jensen og litograferne på Kunsthåndværkerskolen og de fornøjelige skitsearbejder med de afklædte herrer og damer i Kunstnernes Statsunderstøttede Croquisskole på Nyhavns 'pæne side' (ja, det var dengang der var den overfor med masser af villige damer) ... altså gav gevinst. Man var blevet lukket indenfor i storbyens tegneverden, med fast hyre og løfte om én uges betalt sommerferie. Samtidig var drabelige miss McCarthy og undertegnede blevet de fineste venner. Hun tog nemlig enetimer i porcelænsmaling, og da jeg fortalte, at jeg engang havde begået omslag til en bog om netop denne kunst, var det da klart at jeg var til at stole på. At jeg nu og da gik til fro-

kost med damer som hun ikke mente jeg var ganske lovmæssig sammensmedet med (hun havde ret) var hun villig til at overse. Vi havde jo kunst til fælles, men det der med ungmørerne ruskede lidt i hendes katolske sjæl.

Kikkede man ud over tegnestuen hos Teague i 60'erne, så man et hav af hvide skjorter med slips. Der var hverken damer eller, helt utænkeligt, sorte og andre minoriteter ved tegnebordene. Fremskridtsvenlige sjæle var dog begyndt at pille ved de fordomme. Teague, præstesøn fra landet, mente, at det var tidsspilde at antage talentfulde designerdamer. De ville blot have gutterne hængende omkring bordene fra morgen til aften, hvorefter kontorromantik og almen brunst efterfulgt af ægteskab og gravi-

ditet ville gøre slut på eksperimentet. Hovedrysten og overbærende smil fra hans yngre ansatte. Så gav Teague sig, og en høj, blond, talentfuld dame tog plads ved et bord i formgivningsafdelingen. Hun tiltrak yngre designere fra hvert hjørne af tegnestuen. De kom som bier til honning. En bejlede og fik 'ja' og man kan forestille sig Teagues lune grin, da hans første kvindelige tegner efter behørigt tidsrum sagde op. Hun ville i ro og fred forberede sig på at blive mor.

Foregangsmand, som Walter Dorwin Teague havde været på mange felter, kunne han dog holde tilbage på andre. Hans hjørnekontor var stadig møbleret, som han havde tegnet og udstyret det tredive år tidligere; en ren klenodie i art deco. Danish design var på mode i møbler og brugsgenstande. Swiss graphics blev beundret, men hos Teague var kundernes salgsanalyser målestokken for succes og fornyede kontrakter. Det fik jeg præciseret ved et møde med en Procter & Gamble-regnskabschef, hvis liv og fremtid var nært knyttet til et hårmiddel mod skæl, et produkt som jeg havde tilbragt uger med at udsmykke. Attraktivt, mente jeg. Det gjorde han skam også, og netop deri lå miseren. Han bedyrede, at emballagen jeg viste ham var så fremragende, at den egentlig hørte hjemme ovre i treoghalvtredsindstyvende gade på Museum of Modern Art.

Archie, min afdelingschef og trediemand i mødet, vendte blikket mod loftet. Han kendte turen. "Det er derfor vi ikke ka' bruge den" sagde P&G-manden og satte min lille bemalede papkube fra sig. "Vor research viser, at kvinder ikke er videre smarte ...". Jeg var kommet halvvejs rundt om jorden for at få bekræftet, hvad en prokurist i Irma allerede havde betroet mig ved et emballagemøde i København. Han var en mand af få ord. Forstod at komme til sagens

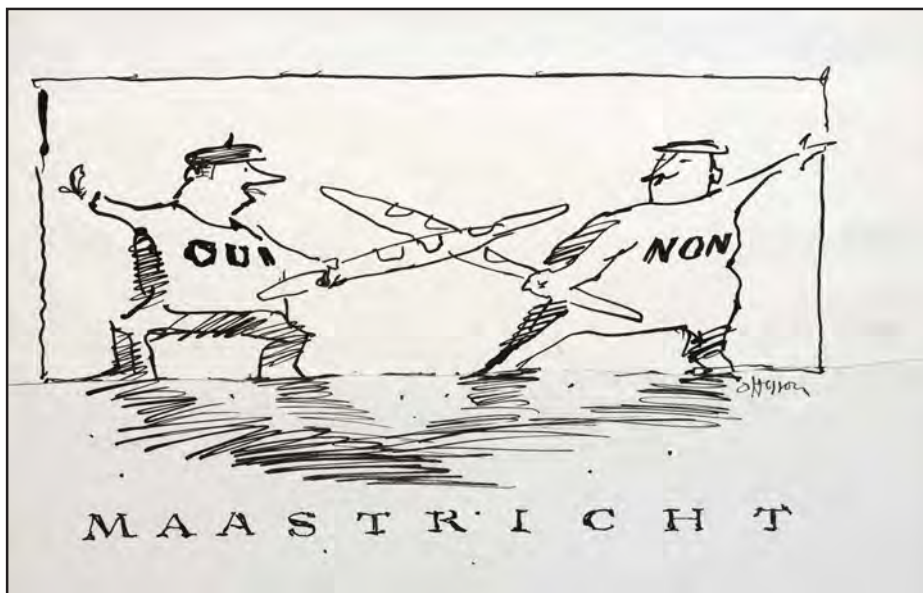

„Det internationale kunstmarked har stadigvæk udbud af kunst konfiskeret og solgt i,- og af-Nazityskland.“ Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

kerne. "Fru Jensen er dum" erklærede han og slog dermed fast, at størstedelen af firmaets kunder slet ikke kunne klare design over det middelmådige.

Efter mødet sagde Archie, som var besindig og fra Chicago, at det vrøvl kunne jeg blot glemme alt om. Men det huskes årtier efter. Var det simpelthen for dumt til at gå i glemmebogen? Blev det mentalt noteret for at kunne bruges ved lejlighed, eventuelt i en cartoon?

Jeg har intet fra tiden hos Teague. Dermed ment, på papiret. Ikke en skitse, ikke ét tryk. Det blev til huslejen og de daglige udgifter. Det blev også til gode venner, for det var flinke mennesker som tegnede til tandpasta, pomade og vaskemidler. Medens man lærte dem at kende, blev

Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

man så dus med en ny by, eller rettere sagt, med noget af den, for hvem kender den hele?

Engang henad foråret '61 sendte landets forsvar mig en indbydelse til session. Mange af Teagues tegnere var veteraner fra krigen i Stillehavet, andre fra Europa, og én endda fra begge steder. De mente ikke, at gæster burde besværes med hverken hær, flåde eller luftvåben, en indstilling jeg helt og holdent billigede. Jeg havde tilbragt et år i Det Kgl. Danske Civilforsvarskorps, ganske vist mest med at tegne undersivningsmateriale på Bernstorff Slot, hvilket hverken gir' bånd eller stjerner, men jeg havde da været i uniform. Det prøvede jeg at forklare adskillige herrer en tidlig morgen i et sessionslokale nede på sydspidsen af Manhattan. Jeg var hurtigt blevet erklæret „A-1“, trods ivrige indvendinger fra mig. Jeg mente nemlig, at min tidligere omgang

med vandkanoner på CF-kasernen i Hillerød nu burde gi' mig frinummer for yderligere indsats i NATO.

Hverken Bernstorff eller Hillerød var navne som fandt genklang hos de uniformerede. Det Kgl. Danske Civilforsvar var vist heller ikke en institution, som rangerede højt på deres liste over Vestens forsvar. Det er i sådanne øjeblikke, at man husker Rifbjergs vittige 'Danmark er verdensberømt i Danmark'. Syd for grænsen kniber det så lidt. Men et flinkt menneske dernede i forsvarets forgård, lod dog et par ord falde, om at jeg da blot kunne „ta' tilbage hvor jeg kom fra i et års tid ... så ville den potte være ude.“

En designerven og hans svenske kone havde lovet, at jeg kunne bruge deres dagligstuesofa, hvis min vej skulle falde forbi San Francisco. Det mente jeg at den burde. Mine dage i hårpleje og tandpastaemballagens tjeneste var blevet pinlige.

Det var første gang jeg havde oplevet ikke at være ivrig efter at løfte tegneblyanten. Fluorider og vaskemidler havde givet mig fast gage, men udsigten til ikke længere at beskæftige sig med samme, var mere end lokkende. Det var San Francisco også, selvom jeg var blevet advaret med hensyn til chancerne for et job. Pessimisterne fik ret. Hvad der havde været relativt nemt i New York, viste sig hurtigt at være det stik modsatte på vestkysten. Samtlige af landets designere søgte tilsyneladende job netop som jeg ankom. Adresser som jeg var blevet forsynet med af venner hos Teague, blev hurtigt til nitter, men samtidig kom nye til. Brødnid er ikke en amerikansk skavank. Man sender med den største selvfølge den søgende videre til nye adresser. Hvem ved hvor heldet venter? Det kan blive den rene svir, at finde lykken på den vis. Bedst, naturligvis, hvis man er i besiddelse af en vis galgenhumor.

Skulle man løbe folk forgæves på dørene, var San Francisco dog stedet at gøre det. Byen med sin dengang tre-kvart millioner indbyggere var en lettelse efter New York. Den var til at forstå. Det tog ikke timevis at komme omkring den relativt lille downtown, hvor firma efter firma krydsedes af på adresselisten efter endnu et negativt besøg. Fisherman's Wharf og Chinatown blev steder, hvor man fandt pusten før jagten gik videre. Til sidst lykkedes det mig at få smidt tøflerne indenfor i et lille tegnefirma i Sausalito. Det tidligere fiskerleje på den anden side af Golden Gate Bridge var blevet moderne, tiltrak arkitekter, kunstnere af enhver slags og reklamefolk.

Det skulle så endnu engang blive emballage, som betalte huslejen. Jeg var flyttet til Sausalito og havde lejet tårnværelset i en victoriansk 'white elephant', som ældre huse af slagsen kaldtes før ejendomsmæglere fandt ud af, at millionerne gemte sig bag

skodderne. Min vært, en pensioneret søkaptajn, spurgte mig om jeg havde i sinde at installere mange telefoner? Jeg svarede, at en enkelt ville være helt i orden, min omgangskreds bestod af ét ægtepar. Spørgsmålet var nu ikke helt malplaceret. Den tidligere lejer var flyttet – eller rettere: var blevet fjernet af politiet en tidlig morgen. Samtidig blev telefonselskabet anmodet om at afmontere en bank af apparater, som dannede den tekniske kerne i et spilleforetagende som modtog væddemål på heste, hunde etcetera, et mini-Las Vegas. Kaptajnen og frue så gerne freden genoprettet, tildelte mig en flig af haven til solslikkeri og bad mig om kun at bruge bongotrommen foran buevinduet i mit gemak efter solopgang. Californien bød velkommen.

Thomas Laufer & Associates' moderne træ- og glashus hang på bjergskrånningen en ti, femten minutters gang over mit tårnværelse. Jeg kunne altså gå på arbejde i ordets egentligste betydning. Firmaets andre ansatte kom kørende og parkerede på tegnestuens tag, som lå på linie med gaden. Man gik ikke så meget ind i huset som ned i samme, for at komme til tegnebordene, hvoraf der var tre. Ét til Thomas, ét til en ung tegnerske plus det jeg fik tildelt. Endnu en ung dame ved et skrivebord fungerede som kombineret kontor- og husalf. Som navnet viser var der, foruden chefen, hans 'Associates'. Læg mærke til flertalsformen, som flot dækkede Mrs. Laufer, et bestemt og energisk menneske, som eventuelt tog sig dobbelt betalt for ydelser til firmaets trivsel. Vi tre uden firmavnavnet blev skammelig underbetalt, men kunne da nyde udsigten over San Francisco Bugten med de hundrede hvide sejle, mågerne, solens glimten i bølgerne og diverse andre herligheder, som Thomas og associates

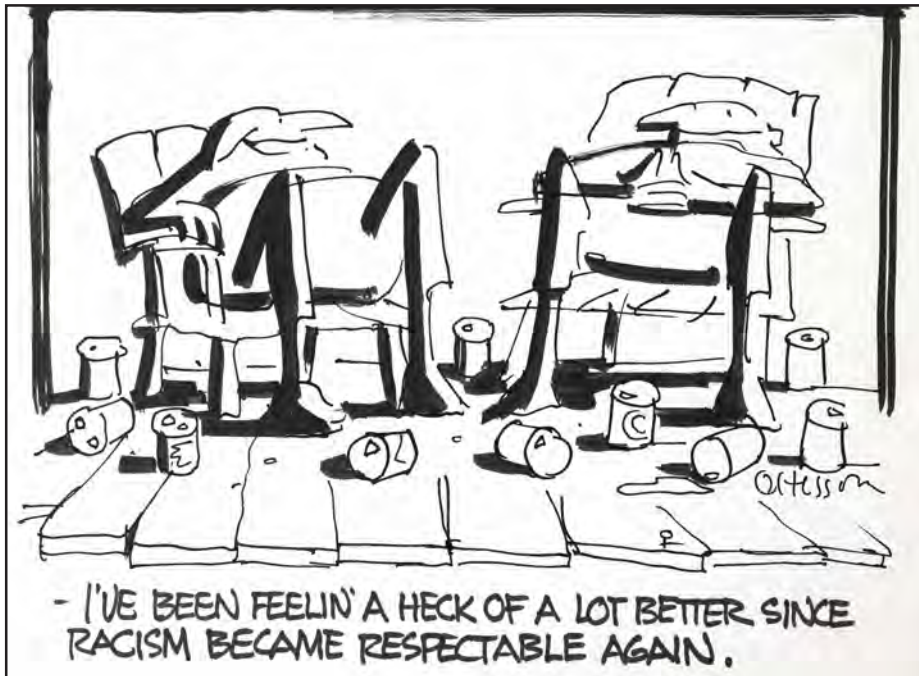
„New York mafiaen infiltrerer Wall Street firmaer.“ Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

hurtigt remsede op, hvis talen kom for tæt på husleje og leveomkostninger. Hvis der ikke dryssede guld af Thomas osv., var grunden vel også, at firmaet var nået ned på én enkelt kunde, et Midwestern kødpakningsfirma, hvis baconproduktion vi dekorerede med al vor snilde, for mindre end succes kunne føre til personalereduktion. Solidaritet var altså i orden, så jeg rottede mig sammen med tegnersken, som var lys og dejlig og ca. tre generationer fra Norge. Det blev ikke kun ved fælles omhu for bacon. Vi turede gallerier og samlinger, for den unge dame var kunstinteresseret, hvilket blandt andet sås ved den antikke karruselhest, som knejsede i hendes soveværelse.

Efter mit uheldige sammentræf med militæret i New York havde en bekendt til en bekendt bedyret, at han havde 'forbindelser' som kunne holde mig á

jour med sagerne videre forløb. Det tvivlede jeg på, men bad ham da om lige at finde min mors ungpigenavn. Det havde USA nemlig under lås og slå, og der mente jeg, at det ville blive. Men manden kom tilbage i løbet af et par dage med 'Petersen' plus et par andre detaljer. I august mente han så, at det var på høje tid jeg tog orlov i København ... der var nemlig ballade i Berlin. Jeg sagde farvel og tak i Sausalito og San Francisco og sejlede en uges tid senere med et DFDS fragtskib til Danmark.

Den mappe jeg bar på, da jeg vendte tilbage til New York, var betydelig fyldigere end den fra første ophold. Jeg havde brugt året i København på bogillustrationer, bogomslag samt nogle humoristiske reklametegninger. Jeg havde ligeledes arbejdet med designeren Aage Plener, og det havde fyldt yderligere eksempler på annon-

Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

cer og emballage i mappen. Men det skulle være slut med reklame. Jeg ville prøve lykken i New Yorks forlagsverden.

Gennem en arkitekt hos Walter Dorwin Teague havde jeg mødt den danske tegner Erik Blegvad. Han delte tegnestue i Westport, i Connecticut, med Mogens Bodecker, hvis tegninger jeg kendte fra *Politikens* Magasinet. Blegvad havde venligt sendt en liste over forlagsforbindelser, som han mente kunne blive til gavn, og derudover var der som altid telefonbogen med flere bogforlag end man rimeligt kunne forvente at besøge.

På Blegvads liste stod også navnet på en kunstneragent. Det var nyt for mig, at man kunne overgive sig til en agent, men at en sådan ville kende markedet på en måde jeg ikke kunne drømme om, var jeg ikke i

tvivl om. Jeg mødte herren en formiddag på hans kontor, hvor jeg lagde min mappe på et sofabord ved siden af sofaen, hvor jeg var blevet anvist plads. Agenten, høj og flot, ulastelig klædt og parfumeret, satte sig overfor mig og begyndte at vende mappens blade ét for ét. Det er selvfølgelig hvad man forventer, når man fører sig frem med eksempler i håb om approbation og måske endda med chance for samarbejde, men til min overraskelse og forlegenhed så jeg, at han bladede sig gennem mappen bagfra og bedømte mine anstrengelser på hovedet. Jeg har altid fyldt mine mapper med mere end godt er, så der var et stykke vej til han nåede begyndelsen og erklærede, at det ikke var sager han kunne bruge energi og tid på. Jeg var imponeret, og på vej ned i elevatoren spekulerede jeg over, om man eventuelt ville

„Sonnets, my foot ... get yourself a job!“. Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

få meget mere ud af det næste besøg på Museum of Modern Art, hvis man først fik lært at gå på hænder? Men måske var den fornemme herre lidt mindre sikker på sig selv end han gav det udseende af. Et par år senere hørte jeg, at han havde taget livet af sig, så hovmodet dækkede vel over et ulykkeligt menneske. Han var i øvrigt dansker.

Jeg fik hurtigt travlt med free lance opgaver. Var man interessant ved at være fra 'over there'? Var eksemplerne fra København tilstrækkelig anderledes til at huskedes efter man havde lagt sit kort og var gået til møde på næste forlag? Var heldet med en? Hvad nu end grunden var, så begyndte telefonen at ringe. Det blev til både frokoster og opgaver. Slutsedlernes beløb var langt fra overdådige, men begyndelsen var

gjort, og det gik slag i slag fra skolebøger til billedbøger med afstikkere til firmablade, hvis tekster var så søvndyssende, at et par muntre streger måske kunne lokke til læsning.

Hvor arbejdet for Gjellerup i København var karakteriseret af nært samarbejde mellem forfatter og tegner, overvåget i ny og næ af forlagets underdirektør Bjorrild, var det totalt omvendte lige netop sagen i New York. Jeg har i årenes løb mødt alt i alt fire forfattere, hvis tekster jeg illustrerede ... deraf den ene så munter af whisky, at han umuligt ville have kunnet huske mig dagen efter, og noget egentlig samarbejde var der aldrig tale om. Man arbejdede med 'the art department'-personale både hos Doubleday, Macmillan, Dutton, Norton, Scholastic, Viking etc. Der gjordes ofte anstrengelser for at

holde de kreative fra hinanden ... "de kunne jo gå hen og få alle mulige ideer", som gamle Frank Doubleday skal have sagt. Han ønskede absolut ikke, at tegnere kom og kontrollerede egne arbejder på forlagets trykkeri i Garden City. Jeg har dog samarbejdet med adskillige trykkere, som producerede bøger for W.W. Norton (før børnebogsafdelingen solgtes) ... i en behagelig og venlig atmosfære, som kom både forlag, forfatter og tegner til gode.

En dag så en kunstagent tilfældigvis nogle prøvetryk til en serie bøger, jeg var i færd med at illustrere for Macmillan. Han bad om mit telefonnummer og ringede og spurgte om han skulle repræsentere mig? En flink ældre herre, som på kort tid bragte både børnebogsmanuskripter i hus såvel som artikler til månedsbladet *Woman's Day*.

Sidstnævnte blad var i sin glansperiode og det var dets salærer også. Det begyndte således at lyses gevaldigt rent økonomisk, og det blev endnu bedre, da Phil Mitchell, min agent, solgte mig hos *Newsweek*. Han havde fået en opringning fra bladets tegnestuechef som netop manglede en tegner som kunne 'a bit of everything'. Phil vidste, at jeg havde tegnet skrift på Kai Richs tegnestue på Østerbro, lavet tekniske undervisningstavler for Civilforsvaret, bogillustrationer i København og, via ham selv, i New York samt diverse designopgaver for Aage Plener og Teague ... han mente jeg var den, der kunne bruges på tegnestuen på trettende etage på 444 Madison Avenue. Da jeg hørte, at han havde foreslået mig hos *Newsweek*, spurgte jeg „hvorfors ... de bruger da meget sjældent tegninger eller anden grafik.“ Phil syntes da alligevel, at jeg skulle tale med tegnestuechefen, en vis Fred Lowry ... og resultatet blev at jeg fik min gang på bladet de

næste fireogtyve år.

Det arbejde, jeg kom til at beskæftige mig med for *Newsweek* gennem årene, brugtes kun i ny og næ, da jeg først viste mig på tegnestuen som free-lancer. Jeg skabte således mit job, medens jeg tegnede for bladet.

Der brugtes grafik, men ofte kun når der ikke kunne findes fotos til en given artikel. Nyhedsgrafik, som jeg kom til at tegne den, brugtes kun sjældent, og da nærmest som en eftertanke. Når journalisternes tekster var færdige, pillede et par sætninger ud, som passende til tegning, hvis der var brug for en sådan. Fremgangsmåden bevirkede, at free-lancere som mig tit blev betalt for at tilbringe ventetiden i f.eks. en biograf, for senere at vende tilbage til tegnestuen - og natarbejde. Det var ret tosset.

Newsweek journalistik var (og er stadig som den også er det hos konkurrenterne) en kollaborativ affære. 'Files' fra bladets korrespondenter kommer til redaktionen, hvor de bearbejdes til artikler, som læserne ser den kommende mandag. En dag bad jeg om kopier af det indkomne stof til en artikel om vandbårne parasitsygdomme i Afrika. Der skulle tegninger til, og jeg mente, at jeg vel bedst selv kunne vælge de situationer, der egnede sig til afbildning. Da jeg lagde resultatet, korte tekster med vignetter samlet i et en-spaltet layout, for tegnestuechef, journalist og redaktør, blev der rettet lidt i teksten, men en fremgangsmåde var skabt, som jeg skulle holde ved i mange år til 'forklarende tegninger', rekonstruktioner, diagrammer, kort etc.

Der er naturligvis ingen grænser for dagens nyt - og meget blev derefter tegnet. Det må siges, at jeg ikke holdt mig tilbage. Når jeg blader i bunken med udklip, finder jeg tegninger med titler som The City

„Clinton åbner kontor i Harlem, New York City. Han kaldes fra tid til anden USA's første 'black President'“. Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

Hall Murders, The Final Hours of Flight 007, Death Trip to Cairo - som på mit udkast bar titlen A Nightmare Followed by a Bloodbath - The Carnage on T Street etc. Der var dog langt oftere fredelige emner at arbejde med; Galileo Revisited, A Safer Supertanker, Oil in the Bank, Crossing the Channel in 30 Smooth Minutes, Charge it, Please (batteridreven auto), The Solar Generator, Me-owch (hvad sker der med en kat som falder ned fra femtende etage? ... faktisk mindre end med en som dratter ud af vinduet på fjerde) When Protons Collide ... plus hundredvis af andre.

Der blev nu og da også bedt om almene illustrationer, og der var brug for ret mange kort. De sidste brugte jeg ofte som 'anker' for rekonstruktioner som foregik på steder, som læserne ikke kunne antages at være i stand til lokaliserer 'i hovedet' - altså

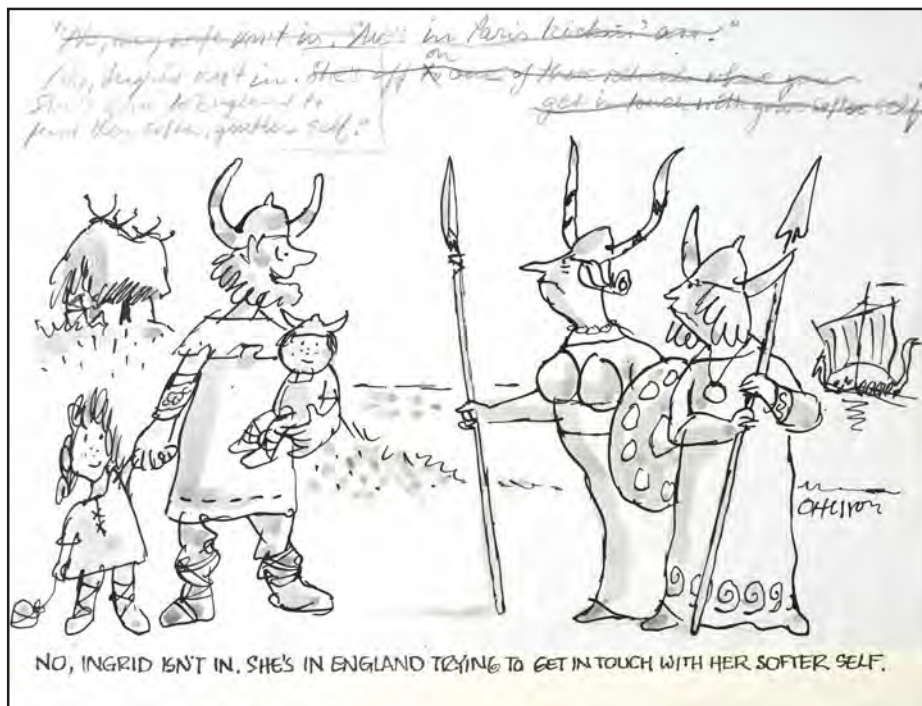
uden hjælp af et landkort. De sidste tegnede jeg (tit) i projektioner, som ikke ville have vundet bifald hos en kartograf, men bladgrafik kan betragtes som hors d'oeuvres til hovedretten - selve artiklen - som noget der efter læsning og beskuelse lokker læseren til at hoppe ombord i emner, som måske ikke umiddelbart er af større interesse.

Både udkast og reproduktions - tegningen blev gransket og korrigeret af tegnestuens researcher, af en researcher for den del af bladet hvor den skulle placeres, samt af en redaktionssekretær, som checkede grammatik og Newsweek-style.

Når ens streger når vidt omkring og man lægger navn til dem, indløber der post fra den halve verden.

Nogle skriver til redaktøren for at sige, at tegneren ingen anelse har om det tegnede. Andre roser, og stadig andre skriver direkte til grafikkers gerningsmand ... af og til mærkelige breve.

Således sendte en herre mig et dusin maskinskrivne sider om hunger i Afrika. Der var slet ingen grund til samme, hvis man blot fulgte hans enkle råd og gennemgravede kontinentet på tværs for derefter at „let the Atlantic in.“ (!!!) En pensioneret flådeofficer mente jeg burde fyres for en tegning af en natkollision mellem to slagskibe. En anden skrev derimod til den ansvarshavende redaktør „whatever you pay him isn't enough“ (Flinkt menneske). En vred dame telegraferede fra Israel at jeg skulle holde op med at tegne Israel som Californien. (Hvad mente hun mon?) ... men mit favorit læserbrev må vist siges at være det, som en dag dumpede ind fra Sri Lanka. En ungersvend (formodede vi) fortalte, hvordan den eneste hindring på vejen til hans totale lykke var de sidste to hundrede dollars som ville sikre ham en vis motorcykel. Han mente

„No, Ingrid isn't in. She's in England trying to get in touch with her softer self“. Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

jeg netop var manden for den bagatel. Det var da både komisk og på sin vis patetisk, indtil det viste sig at samtlige på tegnestuen var blevet opfordret til samme velgørenhed. Der var ligefrem noget ”New York, New York” over nummeret.

En dag ringede en redaktør på et tabloidavis fra Boston og spurgte om det var for meget at spørge om „hemmeligheden“. Med det mente han, hvordan vi fik komplicerede, store tegninger i trykken på så kort tid? Jeg forklarede fremgangsmåden, og han lagde skuffet på. I Boston kunne han ikke komme af sted med at bruge en og samme person til både at skrive de korte tekster og derefter at illustrere. Den slags besvær løb jeg aldrig ind i hos *Newsweek*. Tegnestuens tilretlæggere og designere var dækket af gode

Guild paragraffer med hensyn til, hvor længe der måtte arbejdes før man skulle have overarbejdsbetaling, og hvor megen tid der skulle slappes af mellem ’skiftene’.

Det kunne naturligvis ikke bruges af mig. Jeg kunne dårligt rejse mig og gå midt i en tegning - hverken som free-lancer eller senere som fastansat tegner - så det blev til tolv, fjorten timers dage - og når det særlig brændte på, til døgn drift.

Den slags løjer var der adskillige andre som ikke gik med til. Jeg så gennem årtierne adskillige free-lancers storke ud af tegnestuen bandende på aldrig mer’ at sætte benene i den butik. De var altså ikke bestemt til den slags tegneri, men mig passede det. Jeg trivedes på de evigt skiftende opgaver - man fik lært lidt af hvert - på den skøre

Præsidentvalg, Florida; Gore taber til Bush II. Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

arbejdstid, eller slet ingen, som det nogen gange kunne hænde et par uger i træk, på vennerne og hele atmosfæren med dagens og ugens nyt.

Jeg vidste fra begyndelsen af min New York tilværelse, at den daglige dosis bladtegning, så naturlig for danskere som en pjaskvåd sommer, ikke var at finde i byen som ellers har det hele. Der var masser af tegninger i avisen; i nogle endda hele sider i form af tegneserier; dertil en enkelt politisk kommentar i streg og her og der en stakkels vignette, som tit så ud til at være produceret af nattevagten. Der har sikkert været mere brug for tegnere i årene før rasterklicheerne gjorde fotos mulige, men Amerika har evigt travlt med at nå videre, så på et tidspunkt blev bladtegnere 'old hat' for derefter at blive sat på græs og glemt.

Anderledes var det for illustratører, som boltrede sig i uge- og månedsblade i fire-farve repro med glans. Flot og smart arbejde som behagede og slet ikke havde den 'kant' som måske irriterer, men som samtidig gør billedet til noget man husker længe efter siden er blevet til indpakningspapir.

Hvor var den lokale Ungermand, Ib Andersen, Bendix, Maggi Baaring etc ...? Ikke i avisen. Han og hun var først og fremmest at finde i *The New Yorker*, hvis store stald af kunstnere kunne måle sig med tegnetalenter hvor som helst. At bladets tegnere ikke altid selv skrev teksterne til deres streger, var overraskende at få at vide, men måske grunden til, at visse af disse samarbejder blev rene ikoner af vid, komik, humor og satire, dobbeltkonfekt af talent i årene fra tyverne til midt i 1970'erne. (Siden har man desværre slækket på tegnerens artistiske kunnen.)

I begyndelsen af tresserne lagde *The New York Times* kursen om i typografi og design, og ledersidens læserbreve samt siden med de lange kommentarer overfor blev dels til en boldgade for bladtegning à la danois. Selv havde jeg sendt Peter Sten på *Politiken* nogle klip fra dagspressen i New York, illustreret af mig. Dem brugte han, og mit pizza-papkasse kartotek i kælderen, viser at Picasso, Lars Bo, Kennedy og Den Lille Havfrue - den sidste som isskulptur i Den Danske Pavillon på verdensudstillingen i Flushing Park – huserer i tegningerne.

En dag ringede en tegnestuechef fra *The New York Times* med spørgsmålet om jeg kunne tænke mig at tegne den slags grafik til avisen, som han så fra min hånd i *Newsweek* magazine? Det mente jeg ikke kunne lade sig gøre, da de to deadlines ville ramle sammen. Der var i øvrigt en endnu bedre grund til at sige nej tak. *Newsweek* betalte hæderligt, hvorimod *The Times* mente, man burde være glad for æren samt den underbetaling, som de rundhåndet delte ud. Men jeg spurgte dog om navnet på den som tog sig af tegningerne til siden overfor ledersiden. Denne viste sig at være en meget kort herre af få ord (og vistnok et Napoleonskompleks) ... som kikkede på mine medbragte tegninger, hvorefter han, indenfor et ca. 3 - 4 minutters møde, fik fortalt mig, at det med at illustrere var den rene dovenflid, og at jeg måtte lægge mig i selen og producere streger som kunne stå alene, hvorefter han nok skulle finde på at bruge dem.

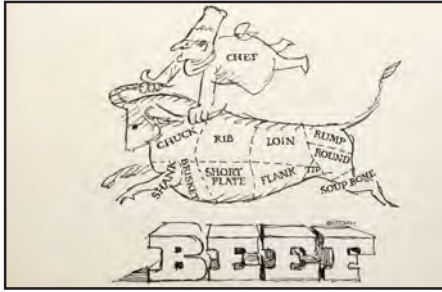
Det lød måske lidt vanvittigt, men det var netop hvad jeg kunne bruge. Manden havde jo ret. Hvorfor gentage i streg hvad en anden allerede havde sagt i ord? Hvis temaet var overfyldte undergrundsbaner, var der vel ingen grund til at tegne et undergrundstog. Sådan et kendte

enhver New Yorker til bevidstløshed — hvorfor ikke i stedet en løbende krokodille med en flok sammenstuede krager på ryggen? Det kunne vel gi' lidt hoveddrysten til morgenkaffen. Så jeg gik hjem og tegnede løs. Napoleon (og hans efterfølgere i embedet) købte og brugte mine streger, af og til ret abstrakt. De skulle jo forbinde mine tegninger med en given tekst, hvilket forårsagede, at jeg om morgenen på vej op i elevatoren hos *Newsweek*, blev mødt med spørgsmål som „What the hell do you MEAN with your drawing in today's Times?“

Det var ikke altid nemt at svare på, for hvad havde fået manden til at bruge netop den situation til den tekst?

Det blev endnu bedre. At have fuldkommen frihed med hensyn til emnevalg er lykken. Især når det meste af produktionen styrer lige i retning af avisens sider. Naturligvis slog jeg streger forgæves, her og der helt ved siden af, men disse kunne lægges til side og tænkes om. Et par måneder efter mit møde med Napoleon spurgte en *Newsweek* vice-direktør om jeg ikke ville tegne „Times stuff“ for ham også? ... så ville han trykke tegningerne sammen med de fotos og de tekster fra magasinet, som allerede blev distribueret til kunder rundt omkring på kloden.

Vi enedes om tre ugentlige tegninger efter mit eget valg, reflekterende over lokale eller oversøiske begivenheder, morsomme, tragiske eller absurde ... endnu en gang frit valg, med eller uden tekst til situationerne. Det var nu et spørgsmål om vice-direktøren kunne sælge hvad jeg producerede, men med *Newsweek*-navnet i baggrunden åbnede døre sig uden større besvær. Det må dog siges, at de ret hurtigt smækkede i igen hist og her. Der var uheldigt mange som kunne klare sig uden min indsats. Men

Ib Ohlsson (Det Kongelige Bibliotek).

lidt efter lidt dannede der sig en ret trofast kreds af aviser, hvor mine tegninger fandt et blivende sted. Og det var godt det samme, for efter to et halvt år af denne lyksalighed viste et hold rationaliseringsekspertter sig på scenen. De stod uforstående overfor bladtegning - og de havde samme negative holdning med hensyn til min vice-direktør, som fik titlen 'forhenværende' samt et meget lille kontor. Selv overtog jeg kunder, produktionsomkostninger, salgsarbejde og frimærkeslikkeri. Jeg blev hos *Newsweek* i årevis og kørte bladtegninger solo til gamle såvel som nye kunder, som kom til hen ad vejen. Jeg havde således den mærkelige oplevelse ikke at kende de redaktører, jeg tegnede for. Vel

egentlig helt normalt i 'the syndication business' men samtidig ret utilfredsstillende.

Når man selv tager sig af tegning, produktion og alt hvad dermed følger, burde man også forfølge de pirater som fra tid til anden gør brug af ens ting på 'free-lance basis' ... med andre ord, de hugger dem. Men er det besværet værd? Hos *Newsweek* forfulgte man piraterne, hvis der var gjort grove indhug i stoffet. Jeg så gennem årene mine ting, let ændret, på fransk, på engelsk i farvelagt udgave, på svensk med mit navn og *Newsweek* fjernet, hvilket altid er tilfældet hvor de langfingrede er på spil, og på italiensk med tyveknægtens egen flot-svungne autograf i hjørnet, hvor jeg havde stået som ophavsmand til den dobbelt-side tegning med den optimistiske titel *The Terrorproof Airport*. Russerne holdt sig heller ikke på måtten. Et brev fra mig til *Pravdas* redaktion med spørgsmål om hvorfor jeg ikke havde set een rød rubel for mine anstrengelser så fornemt reproduceret i deres blad, forblev ubesvaret. Man forstiller sig nemt det grin hvormed det arkiveredes i den nærmeste papirkurv.

Note: Ib Ohlsson har doneret et stort antal tegninger til Museet for Dansk Bladtegning, der er en del af Det Kongelige Bibliotek. Indtil 26. august 2006 er et udvalg af hans tegninger ophængt på Bladtegnergangen.